

Dit kan ik al!

- Ik kan de volgende termen gebruiken: het lidwoord, het bijvoeglijk naamwoord, het werkwoord, de samenstelling, de afleiding, het verkleinwoord.
- Ik kan de trappen van vergelijking van een bijvoeglijk naamwoord vormen.

Lidwoord, zelfstandig naamwoord en bijvoeglijk naamwoord

Het lidwoord

- is een kort woord dat bij een zelfstandig naamwoord hoort.
- de – het – een

Voorbeelden: De oude man zit op een bankje in het park.

Het zelfstandig naamwoord

- is een woord dat een naam geeft aan mensen, dieren, planten, dingen, plaatsen, tijdstippen, gebeurtenissen ...

Voorbeelden: man, honden, potlood, gras, liefde, Duitsland, uur, botsing

- ✓ Voor een zelfstandig naamwoord kun je meestal een **lidwoord** zetten: park → het park.
- ✓ Van de meeste zelfstandige naamwoorden kun je het **meervoud** en het **verkleinwoord** vormen: park → de parken, het parkje.
- ✓ **Eigennamen** schrijf je met een hoofdletter: Youssef, Antwerpen, Melkstraat ...
- ✓ Een zelfstandig naamwoord kan een samenstelling zijn: bloem + pot = bloempot.

Het bijvoeglijk naamwoord

- zegt hoe iets of iemand is, zegt iets over een zelfstandig naamwoord.

Voorbeelden: De meester smult van een vers broodje. → Hoe is het broodje? (vers)
De meester is blij. → Hoe is de meester? (blij)

- ✓ Een bijvoeglijk naamwoord kan een **samenstelling** zijn: goud + geel = goudgeel.
- ✓ Een bijvoeglijk naamwoord kan een **voor- of achtervoegsel** bevatten: **gevaarlijk**
- ✓ Je kunt een gradatie weergeven door de **trappen van vergelijking** toe te passen: warm – warmer – warmst, goed – beter – best.

1

De Kikiwikies

- Lees de strips in je taalboek p. 81.
- Noteer twee lidwoorden, twee bijvoeglijke naamwoorden, twee zelfstandige naamwoorden en twee werkwoorden uit de strip. **meerdere antwoorden mogelijk, bv.**

lidwoorden: de, een

bijvoeglijke naamwoorden: slim, ander

zelfstandige naamwoorden: deur, papegaai

werkwoorden: is, komen

2 Ordenen

- Lees het gedicht in het taalboek p. 82.
- Noteer de vetgedrukte woorden onder de juiste woordsoort.
- Onderstreep de samenstellingen.
- Omkring de afleiding.

bijvoeglijk naamwoord	zelfstandig naamwoord	werkwoord
<u>gerimpeld</u>	<u>ruimteschip</u>	<u>rondzweven</u>
<u>groot</u>	<u>satelliet</u>	<u>kijken</u>
	<u>Melkweg</u>	<u>slapengaan</u>

3 En schema aanvullen

- Aanvullen maar!

lidwoord de of het	zelfstandig naamwoord		
	enkelvoud	lidwoord + meervoud	lidwoord + verkleinwoord
<u>de</u>	satelliet	<u>de satellieten</u>	<u>het satellietje</u>
<u>de</u>	<u>gebeurtenis</u>	de gebeurtenissen	<u>het gebeurtenisje</u>
<u>de</u>	astronaut	<u>de astronauten</u>	<u>het astronautje</u>
<u>het</u>	<u>sterrenstelsel</u>	de sterrenstelsels	<u>het sterrenstelseltje</u>
<u>de</u>	<u>komeet</u>	<u>de kometen</u>	het komeetje

4 Overlopers

- Welke werkwoorden kun je afleiden van de volgende zelfstandige naamwoorden?
- Kijk naar het voorbeeld.

bv. de race: *racen*

de lancering: lanceren

de keuze: kiezen

de sprong: springen

de aansteker: aansteken

het slot: sluiten

- Omkring de bijvoeglijke naamwoorden in de tekst.
- Plaats drie bijvoeglijke naamwoorden op de juiste trede van de trap.
- Vul de overige treden aan.

E.T. woont dan toch niet om de hoek

20/06/2019

Langdurige speurtocht naar buitenaards leven levert tot nu toe geen resultaat op.

Drie jaar lang hebben Amerikaanse wetenschappers tevergeefs de kosmos afgespeurd naar buitenaards leven. Ze onderzochten 1 327 sterren tot op een afstand van 160 lichtjaren, de omvangrijkste speurtocht naar buitenaards leven ooit. De zoektocht gebeurde met krachtige radiotelescopen in de Verenigde Staten en Australië. Er werd naar signalen van buitenaards leven gespeurd. Daar is niets gevonden. Misschien hebben ze nog niet in de goede richting gezocht.

Bron: gebaseerd op Het Nieuwsblad

meerdere antwoorden mogelijk, bv.

omvangrijkst(e)

omvangrijker(e)

omvangrijk(e)

best(e)

beter(e)

goed(e)

langdurigst(e)

langduriger(e)

langdurig(e)

- Vul de zinnen aan met gepaste afleidingen.
- Gebruik de zelfstandige naamwoorden voor de zin om gepaste bijvoeglijke naamwoorden te maken.
- Kijk naar het voorbeeld.

meerdere antwoorden mogelijk, bv.

energie De energieke ruimtevaarder fietste naar huis.

- angst De astronaut was angstig net voor de lancering.
- techniek De technische uitleg over de lancering was moeilijk.
- brand Astronauten dragen een onbrandbaar pak.
- waarde Die waardeloze stenen mogen in de vuilnisbak.
- tragedie De ramp met de Challenger was zeer tragisch.

- 6 hoek   Het ruimteveer heeft geen ronde vormen, het is eerder **hoekig**.
- 7 geluk   De **ongelukkige** astronauten kregen een plechtige begrafenis.
- 8 vriend   De **vriendelijke** astronaut gaf ons uitleg over zijn ruimtereis.
- 9 mens   Die **menselijke** fout had grote gevolgen.
- 10 persoon   Ze kwamen het ons **persoonlijk** vertellen.

7

Zinnen bouwen volgens voorschriften

- Bouw zinnen waarin de gegeven woordsoorten in willekeurige volgorde voorkomen.
- Markeer de gevraagde woorden volgens de legende.

Voorbeeld: De **slimste** **astronaut** **zit** vooraan in de **raket**.

werkwoord, zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord met trap van vergelijking

■ = afleiding	■ = zelfstandig naamwoord	■ = bijvoeglijk naamwoord
■ = werkwoord	■ = verkleinwoord	■ = samenstelling

- Zin 1: afleiding, werkwoord, zelfstandig naamwoord in het meervoud eigen antwoord, bv.
In die film **spelen** **monsterlijke** **wezens** de hoofdrol.
- Zin 2: samenstelling, verkleinwoord, bijvoeglijk naamwoord met de overtreffende trap van vergelijking
Komeetjes **zijn** de **kleinste** **hemellichamen**.
- Zin 3: zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord, afleiding
De **Belgische** **astronaut** **Frank De Winne** **was** in 2009 de **belangrijkste** **kapitein** van het **ISS**.

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde de verschillende woordsoorten (bijvoeglijk naamwoord, zelfstandig naamwoord, lidwoord en werkwoord) herkennen, benoemen en gebruiken.